
Plenum Naczelnej Rady Adwokackiej

Palestra 10/12(108)wkladka, 1-7

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PLENUM NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

W związku ze zbliżającymi się wyborami do organów samorządu adwokackiego odbyło się dnia 17 grudnia 1966 r. plenarne posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej na temat aktualnych zadań adwokatury.

Udział w posiedzeniu wzięli: Wiceminister Sprawiedliwości Kazimierz Zawadzki, przedstawiciel Wydziału Administracyjnego KC PZPR Jan Syty, przedstawiciel CK SD Józef Boberski oraz dyrektor Biura do Spraw Adwokatury Min. Sprawiedliwości Maria Matwinowa.

Po dyskusji, w której głos zabierali: S. Garlicki, Z. Albrecht, F. Sadowski, W. Kordasiewicz, H. Paluszyński, K. Buchała, J. Chmielnikowski, Z. Skoczek, B. Cisewski, T. Chruściel, W. Dąbrowski, K. Zawadzki, J. Syty i którą podsumował Prezes dr S. Godlewski, Naczelna Rada Adwokacka podjęła następującą uchwałę:

Rozwój społeczno-polityczny naszego kraju prowadzi do coraz głębiej sięgających form uspołecznienia w każdej dziedzinie życia. Do tych warunków musiała być dostosowana także organizacja adwokatury, która świadczy usługi prawne na rzecz gospodarki uspołecznionej i społeczeństwa. Powodowało to konieczność uchwalenia ustawy o ustroju adwokatury w 1963 r.

Nowy ustrój adwokatury zakłada dalsze uspołecznienie pracy zespołów adwokackich, w związku z czym zostały określone takie ramy organizacyjne, które zapewniają społeczeństwu właściwą pomoc prawną i stwarzają odpowiednie warunki do tego, by adwokatura miała cha-

rakter uspołeczniony. To odpowiedzialne zadanie powierzone zostało do wykonania organom samorządu adwokackiego o szeroko ujętych kompetencjach.

Z perspektywy 3 lat realizacji ustawy o ustroju adwokatury można już ocenić, jak przebiega wykonanie tej ustawy przez organy samorządu i ustalić dalszy plan działania.

Samorząd adwokacki przystąpił w pierwszej fazie do wykonania zadań organizacyjnych. Nie było to zadanie łatwe, gdyż należało przedtem opracować wiele przepisów wykonawczych do ustawy o ustroju adwokatury. Wszystkie te przepisy zostały wydane i są wprowadzane w życie.

Reorganizacja zespołów adwokackich została w zasadzie przeprowadzona i obecnie istnieje prawie wszędzie dostateczne zapewnienie ludności pomocy prawnej.

Nie na tym jednak tylko polega reforma adwokatury. Istotą jej jest uspołecznienie form i sposobów udzielania pomocy prawnej. W tym zakresie rozporządzenie o zespołach i przepisy wykonawcze NRA określiły w sposób jasny zadania samorządu wszystkich szczebli. Należy stwierdzić, że organy samorządu przy współdziałaniu organizacji politycznych działających w adwokaturze coraz pełniej angażują się w wykonywanie tych zadań.

W wielu dziedzinach samorząd może się poszczycić znacznymi osiągnięciami w realizacji ustawy, jak np. w zakresie poprawy stylu i organizacji pracy zespołów, poprawy warunków lokalowych, zabezpieczenia pomocy socjalnej oraz, i to przede wszystkim, podjęcia starań o podniesienie poziomu zawodowego i etycznego.

Jednakże zespoły adwokackie pod wielu względami nie są takimi, w których jego członkowie widzą siebie jako część zbiorowości zespolonej wspólnym zadaniem i interesem. Kierownicy wielu zespołów nie zawsze w sposób należyty niwelują sprzeczności zachodzące między interesami poszczególnych członków a interesem całego zespołu i nie kierują skutecznie pracą zespołu jako kolektywu. Braki w pracy kierowników są przyczyną wielu nieprawidłowości w zespołach. Zebrania zespołów nie przyjęły jeszcze tych funkcji ustawowych, które do nich należą.

Jest to poważne zagadnienie, gdyż wiele problemów wewnętrznych zespołów może być prawidłowo rozwiązanych przez kolegialne analizy

i decyzje. Rola zebrań zespołów jako organów zarządzania i kierowania zespołem powinna być należycie rozumiana zarówno przez sam zespół, jak i przez rady adwokackie.

Zebrania zespołów powinny oceniać sposób wykonywania zawodu przez poszczególnych członków oraz kontrolować prawidłowy podział pracy w zespole.

O ile w dotychczasowej działalności organów samorządu adwokackiego przeważała z konieczności troska o formę wykonywania zawodu, o tyle w obecnym okresie punkt ciężkości powinien spoczywać na problemie istoty i treści pracy adwokata, jego poziomu zawodowego i postawy moralnej.

Niezależnie od obowiązków spoczywających na samych adwokatach najważniejsze zadania w tym zakresie ciążą na kierownikach i zespołach, obowiązanych do wpływania na postępowanie swoich członków i podnoszenia ich kwalifikacji zawodowych. Konieczne tu jest współdziałanie rad adwokackich i organizacji politycznych, tak aby sprawy te miały właściwą treść społeczno-polityczną.

Praca w zespole będzie miała charakter rzeczywiście uspołeczniony tylko wtedy, gdy wśród członków wytworzy się poczucie wspólności interesów wszystkich członków zespołu i pełna współodpowiedzialność za całokształt działalności zespołu. Rady adwokackie powinny przede wszystkim nadzorować oraz inspirować wykonywanie tych zadań przez zespoły.

Ważnym narzędziem działania rad adwokackich powinny być zespoły wizytatorów. Doświadczenie wykazuje, że wiele wizytacji prowadzonych jest powierzchownie. Wizytacje muszą stanowić rzeczową i obiektywną kontrolę, bo tylko wtedy będą spełniały swoje zadanie. Obowiązkiem rad adwokackich jest stawianie takich wymagań wizytatorom i wyciąganie właściwych wniosków z wyników wizytacji.

Organizowanie i prowadzenie systematycznej działalności w zakresie doskonalenia zawodowego, czuwanie nad postawą etyczną członków izby i kontrola pracy zawodowej adwokatów należą również do podstawowych zadań rad.

Poważne funkcje w tej dziedzinie mają także komisje dyscyplinarne, gdyż właściwa i szybka decyzja tych organów jest skutecznym środkiem wychowawczym. Dotychczasowa praca komisji dyscyplinarnych

uległa wprawdzie znacznej poprawie, jednakże w niektórych jeszcze izbach — ze względu na przewlekłość postępowania i niejednokrotnie stosowany liberalizm orzeczeń — nie spełniała ona należycie tych warunków.

Bardzo ważnym czynnikiem dla dalszej pracy zespołów jest stworzenie im odpowiednich warunków pod względem lokalowym i technicznego wyposażenia. Środki finansowe na ten cel samorząd posiada. W tym zakresie zrobiono w niektórych radach bardzo dużo, jednakże zaniedbania z lat ubiegłych są jeszcze poważne i usunięcie ich będzie wymagało ze strony samorządu usilnej pracy.

Należy stwierdzić, że w wyniku działania organów samorządu następuje pogłębianie się świadomości politycznej adwokatury. Niepoślednią w tej sprawie rolę odgrywają organizacje polityczne działające w adwokaturze, które przez mobilizowanie do aktywności społeczno-politycznej członków izby wpływają na ich upolitycznienie. Praca społeczna jest jednym z czynników kształtujących postawę nie tylko środowiska, w którym działa adwokat, ale również samego adwokata. Taka działalność społeczna adwokatów zacieśnia więź ze społeczeństwem, pozwala lepiej poznawać problemy środowiska i przez to przyczynia się do lepszego wykonywania zawodu.

Z tych względów zespoły adwokackie, rady adwokackie i organizacje polityczne powinny jak najszerszej propagować, inspirować i koordynować udział w pracy społecznej adwokatów.

Nie zawsze prawidłowe rozmieszczenie adwokatów i aplikantów w terenie oraz nie zawsze konsekwentna polityka rad w tym zakresie powodują braki w zapewnieniu pomocy prawnej ludności i rzutują niekorzystnie na sytuację materialną niektórych zespołów. Dla usunięcia trudności w tej dziedzinie stworzone zostały bodźce do podejmowania pracy w miejscowościach o niedostatecznej liczbie adwokatów, m. in. przeznaczono znaczne fundusze na pomoc dla adwokatów starających się o mieszkania spółdzielcze.

Jeśli chodzi o sprawy bytowe, to uzyskano odpowiednią do potrzeb liczbę miejsc w sanatoriach i korzystniejsze warunki przyznawania rent. Zorganizowana została pomoc finansowa dla adwokatów przechodzących na renty, a organy samorządu będą się starały przyjść im — w miarę możliwości — z dalej idącą pomocą. Rysują się perspektywy pomyslnego rozwiązania sprawy funduszu urlopowego i chorobowego

przez uzyskanie zmiany tabeli podatkowej stosowanej do adwokatów, co zrówna w dziedzinie opodatkowania adwokatów ze światem pracy. Podwyższono uposażenia aplikantów.

W niektórych radach podjęto skuteczne wysiłki w celu budowy ośrodków wypoczynkowych.

Doświadczenia rad adwokackich, które podniosły granice stałego udziału w dochodach zespołu, wykazały, że jest to skuteczny środek do bardziej równomiernego podziału pracy i dochodu zespołu. W wielu izbach istnieją już warunki po temu, by doświadczenia te zostały przez nie wykorzystane oraz by również i w tych izbach podwyższono stały udział.

Wprowadzenie w zakresie rozliczeń korektury uwzględniającej nakład pracy poszczególnych członków realizuje w sposób bardziej właściwy zasadę sprawiedliwszego podziału dochodu. Przyczyniła się ona również do wydajniejszej pracy oraz powinna mobilizować do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Rozdział adwokatury na dwa piony zawodowe: adwokatów-radców prawnych i adwokatów-członków zespołów adwokackich stworzył nowe zadania dla samorządu adwokackiego.

Adwokaci-radcowie prawni, ograniczając swoją pracę do świadczenia pomocy prawnej jednostkom gospodarki społecznej, mogą obecnie bardziej skoncentrować uwagę na problemach swoich zakładów pracy. Waga tej pomocy prawnej, wielokrotnie podkreślana przez NRA, była również przedmiotem uwagi zarówno rad adwokackich, jak i Zrzeszenia Prawników Polskich. Zwracano mianowicie uwagę na to, że pomoc prawna adwokatów-radców prawnych, jak również innych radców prawnych ma poważne znaczenie nie tylko dla danego zakładu pracy, ale także dla całej gospodarki narodowej. Prawidłowe więc wykonywanie przez adwokatów swoich obowiązków jako radców prawnych jest wykonywaniem zadań adwokatury, jest bezpośrednim współdziałaniem z aparatem gospodarczym państwowym i spółdzielczym w realizacji ich planów.

Wkłada to na rady adwokackie obowiązek poświęcania zagadnieniom radców prawnych i ich pracy większej niż dotychczas uwagi oraz wypracowania form i metod pracy w tej dziedzinie.

Dla całkowitej realizacji reformy adwokatury konieczne jest jeszcze pełniejsze zaangażowanie się wszystkich organów samorządu oraz ich członków. Członkowie władz powinni być przykładem prawidłowego

wykonywania swych obowiązków zawodowych, a zespoły, w których pracują, powinny być zespołami wzorowymi.

Na organach samorządu spoczywa odpowiedzialność za sytuację w adwokaturze. Szerokie uprawnienia tych organów dają im możliwość decydowania o własnych sprawach. Sposób wykonywania tych obowiązków jest i będzie decydującym czynnikiem w ocenie, czy dany organ jest na wysokości zadań przed nim stojących.

Zadaniem Naczelnej Rady Adwokackiej w nadchodzącym okresie będzie inspirowanie, koordynowanie i nadzorowanie pracy rad adwokackich, zmierzających do ukształtowania w sposób prawidłowy uspołecznionych form pracy zespołów, doskonalenia zawodowego adwokatów i rozwijania aktywności społeczno-politycznej.

Równolegle z zadaniami ustrojowymi wszystkie organy samorządu muszą widzieć zagadnienia bytowe adwokatów, a także dążyć do poprawy sytuacji materialnej adwokatów-rencistów, albowiem i to zadanie wpływa z ustawy o ustroju adwokatury.

W dalszej pracy organów samorządu nieodzowna jest świadomość tych organów co do wagi pełnionych obowiązków. Doświadczenie ostatnich 3 lat wykazuje, że adwokatura odzyskuje zaufanie władz i społeczeństwa. Wiele pozytywnych osiągnięć samorządu mogło być zrealizowanych jedynie dzięki przychylności i zrozumieniu władz państwowych i politycznych.

O stosunku czynników państwowych i politycznych do adwokatury będzie decydowała nadal jej postawa w wypełnianiu ustawowych zadań. Działalność zawodowa adwokatury jest pracą na rzecz społeczeństwa budującego socjalizm, zawiera więc w sobie określoną treść polityczną. Realizacja tych praw i obowiązków adwokatury służy umacnianiu praworządności i dlatego autorytet oraz pozycja społeczna adwokatury zależne są od tego, jak adwokatura będzie wykonywać swe ustawowe zadania.

Zbliża się okres wyborów nowych władz samorządu wszystkich szczebli. Okres ten powinien być wypełniony szczegółową analizą tego, co zostało już zrobione, oraz tego, co należy jeszcze zrobić, żeby reforma została w pełni zrealizowana. Wtedy adwokatura wywiąże się ze swych trudnych i odpowiedzialnych zadań!

Niewątpliwie przedmiotem dyskusji będą również zagadnienia dotyczące zadań, struktury i organizacji adwokatury na podstawie doświad-

czeń pierwszego 3-letniego okresu realizacji nowego ustawodawstwa o adwokaturze, a także zagadnienia dotyczące dalszego rozszerzania uprawnień obrończych i uregulowania kwestii wynagrodzenia za obrony z urzędu. W tej szczególnie dziedzinie konieczną rzeczą jest współdziałanie organów samorządu i organizacji politycznych, tak by ocena i wnioski były jak najpełniejsze, a środki działania — jak najbardziej skuteczne.

Wyborów nowych władz dokonają delegaci ogółu adwokatów i dlatego skład osobowy zgromadzeń delegatów powinien być reprezentatywny dla środowiska. Delegaci powinni mieć poczucie ważności zadania, jakie im zostało powierzone. Należy oczekiwać, że delegaci dokonają wyboru władz adwokatury w takich składach osobowych, które będą z pełnym zaangażowaniem się realizować te zadania, jakie adwokatura ma do spełnienia wobec społeczeństwa i państwa.